

Motion till riksdagen 2018/19:981

av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD)

Sverigevänlig konsumentpolitik

Innehållsförteckning

Förslag till riksdagsbeslut.....	2
1 Inledning.....	3
2 Vårt mål för konsumentpolitiken.....	3
3 Ursprungsmärkning	3
4 Innehållsförteckning på alkoholhaltiga drycker	4
5 Ursprungsmärkta menyer	4
6 Handla svenskt.....	4
7 Barn som konsumenter	5
8 Konsumentvänliga bindningstider.....	5
9 Skärpta regler vid telefonförsäljning	5
10 Åtgärder mot bluffakturor	6
11 Åtgärder mot ocker.....	6
12 Översyn av gode män och förvaltare.....	6

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett nytt konsumentpolitiskt mål, att alla konsumenter ska kunna konsumera hållbart, tryggt och aktivt, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra ursprungsmärkningen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att redovisa innehållet i alkoholhaltiga drycker och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ursprungsmärkning på menyer och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upplysa konsumenterna om fördelar med att handla svenskt och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att offentliga inköp bör styras mot närproducerade svenska varor och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa konsumentskyddet för barn och unga i den digitala världen och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att våra lagar gällande marknadsföring riktad mot barn blir en miniminivå i hela Europa och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta bort eller förkorta onödigt långa bindningstider och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att även företag ska få utökat skydd mot telefonförsäljare och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ångerrätten vid telefonförsäljning även ska gälla för företag och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inga undantag ska göras för partiets försäljning av lotter och spel och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lotter och spel inte ska säljas på kredit och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda och skärpa lagarna kring oriktiga fakturor och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över lagen om ocker så att den åter får önskad effekt på priser och avtal och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att snarast införa ett nationellt register över ställföreträdare och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över systemet med gode män och förvaltare och tillkännager detta för regeringen.

1 Inledning

För Sverigedemokraterna är konsumentpolitiken ett viktigt politiskt område, som berör alla människor i deras vardag. Det är grundläggande att vi alla kan känna oss trygga med det vi väljer att konsumera och veta vilka regler som gäller både före och efter köp. För att man som konsument ska kunna välja produkter som minskar påfrestningarna på miljön är det avgörande att information finns lättillgänglig så att vi kan göra medvetna val. Sverigedemokraterna lägger stor vikt vid att vi ska veta vad det vi köper innehåller, så väl i faktiskt innehåll som i mer abstrakta värden som lönevillkor och arbetsvillkor för den som producerar varan. Det är centralt att veta om, hur och av vad varan tillkommit för att vi som konsument ska kunna använda vår konsumentmakt. När det uppstår en tvist, ska det också vara tydligt vilka regler som gäller, så att konsument normalt vet vad de kan förvänta sig.

2 Vårt mål för konsumentpolitiken

Sverigedemokraternas utgångspunkt är att svenska konsument ska ha makt över sin konsumtion, kunna använda sina resurser effektivt och ha rätt att veta exakt vad det är man konsumerar. Att fatta välgrundade beslut baserade på korrekt information om produkten, tjänsten eller företaget som tillhandahåller den ska vara en självklar rättighet för konsument. Det är också viktigt att vår konsumtion, totalt sett, är hållbar ur alla perspektiv. Det gäller så väl ekonomiskt som socialt och miljömässigt. Därför är det vår uppfattning att alla dessa perspektiv ska finnas med i den konsumentpolitiska målsättningen och vara jämställda varandra.

Sverigedemokraternas mål för konsumentpolitiken är därför att alla konsument ska kunna konsumera hållbart, tryggt och aktivt.

3 Ursprungsmärkning

För Sverigedemokraterna är ursprungsmärkningen viktig ur många olika aspekter. Vi anser att det är viktigt att vi som konsument har möjlighet och tillräcklig information för att kunna göra aktiva val när vi handlar eller utnyttjar en tjänst. Detta både för att kunna välja bort en sämre vara eller tjänster som inte når upp till de krav konsumenten ställer men också för att kunna välja vad man vill stödja genom sin konsumtion. Inte minst när det gäller jordbruksprodukter men även för andra varor så har ursprunget en avgörande betydelse för vilka regler som gällt för produktionen. Det kan exempelvis vara väldigt stor skillnad på kött som är producerat i Danmark eller i Sverige. För att kunna göra medvetna val är det väsentligt att veta exakt var en vara är tillverkad eller producerad och därför bör allt som importeras till Sverige märkas med sitt huvudsakliga ursprungsland innan det säljs.

I det fall att ursprunget är flera länder så bör märkningen tala om vilka huvudsakliga länder som stått för ursprunget, var det färdigställt samt var den största delen av varan kommer ifrån. Märkningen ska inte vara utformad så att den utelämnar viktig information och den typen av övergripande märkning som används för varor från till exempel EU anser vi inte är tillräcklig. Märkningen måste alltid ge konsumenten

information om vilka nationella regler som gällt för produktionen och de anställdas villkor.

4 Innehållsförteckning på alkoholhaltiga drycker

Som konsument ska man inte bara ha rätt att veta vad man köper utan även vad man dricker och äter. Det är därför viktigt att produkters ursprungsmärkning och innehållsförteckning stämmer överens med vad konsumenten vill och behöver veta. I dag görs skillnad på kraven om innehållsförteckning beroende på produkt och för alkohol med högre alkoholhalt än 1,2 volymprocent krävs ingen redovisning av ingredienser eller näringsdeklaration alls.

EU:s lagstiftning, som Sverige lyder under, tillåter till exempel 63 olika tillsatser och processhjälpmedel vid tillverkning av vin utan att dessa på något sätt behöver deklarerars. I likhet med vad som gäller för övriga livsmedel bör konsumenterna ha rätt att få kunskap om vad vin och övriga alkoholhaltiga drycker innehåller. Därför ska alla livsmedelsprodukters innehåll redovisas och göras tydligt för konsumenten.

5 Ursprungsmärkta menyer

Som konsument bör man ha rätt att veta vad man köper, även på restaurang. Man kan givetvis alltid fråga personalen men det kan ibland uppfattas som omständligt och många avstår av olika skäl. Därför bör det även framgå av menyn vilket ursprung huvudingrediensen i maträtten har, då det har avgörande betydelse för hur mycket och vilka restprodukter man kan förvänta sig att få i sig och hur villkoren ser ut för de som producerat maten.

Ett exempel där det kan skilja mycket mellan länderna är antibiotikaanvändandet i köttproduktion. Regler för djurhållning, arbetsvillkor och besprutningsgrad är andra exempel på information som konsumenten kan behöva för att göra ett medvetet val. Därför anser Sverigedemokraterna att krav på ursprung även på menyer ska införas så att konsumenten får större makt över sin konsumtion.

6 Handla svenskt

Det är eftersträvarsvärt att konsumenter väljer närproducerade produkter som har lång hållbarhet, eftersom det ger mindre påverkan på miljön. Svenska produkter är ofta kända för att vara av bra kvalitet och hålla länge samtidigt som produkterna orsakar mindre miljöpåverkan vid transport. Att handla svenskt innebär förutom kortare transporter även bättre villkor för djuren och såklart ökat stöd till svenska företagare.

Det är också av vikt att vår konsumtion bidrar till social hållbarhet. Det gäller i första hand rättvisa villkor för dem som producerar de varor vi använder och att vår konsumtion inte bidrar till barnarbete och miljöförstöring. Även här är det Sverigedemokraternas mening att det, så långt det är möjligt, är bäst att välja svenskproducerat. Genom att upplysa konsumenter om fördelarna med att välja

svenskproducerade varor och genom att vi, via våra offentliga inköp, är goda förebilder kan vi förbättra för svenska företag och öka svenska företags konkurrenskraft.

7 Barn som konsumenter

Även om barn, i alla fall i de lägre åldrarna, inte köper särskilt mycket själva så är de i allra högsta grad konsumenter. Det är därför viktigt att de regler som omfattar konsumenter även tar extra hänsyn när produkterna är avsedda att användas av barn. Eftersom barn och unga ofta har svårare än vuxna att sälla och vara kritiska till de budskap de möter kan de anses som extra mottagliga för reklambudskap. Därför är det bra att reglerna för reklam riktad mot barn är hårdare. Till exempel får företag inte skicka direktreklam till någon under 16 år, och barn under 12 år ska, enligt svensk lagstiftning, slippa reklam före och efter tv-program riktade till deras åldersgrupp. Detta gäller dock endast för tv-sändningar från Sverige och kringgås därför genom att många tv-kanaler sänder från plattformar utanför landet, där andra lagar gäller.

Vi ser också en utveckling där barn spenderar mer och mer tid i den digitala världen och det saknas i dagsläget förbud mot riktad barnreklam på internet. Här behöver även den svenska lagstiftningen uppdateras så att konsumentskyddet för framförallt barn och unga följer den digitala utvecklingen.

Sverigedemokraterna anser därför att Sverige inte bara ska försvara sin rätt till hårdare lagar mot marknadsföring riktad mot barn, utan även genom EU verka för att denna lagstiftnings krav blir en miniminivå i hela Europa.

8 Konsumentvänliga bindningstider

Sverigedemokraternas konsumentpolitik utgår mycket från den lilla människans perspektiv. Vi värnar om att skapa ett välfungerande samhälle där lagar och regler ska vara logiska och så enkla som möjligt att förstå. Det är viktigt att man som konsument kan känna en trygghet och har möjligheten att få den information man behöver för att fatta bra och korrekta beslut i varje situation. Samtidigt som det är viktigt att näringslivet har bra villkor och att det finns en välfungerande konkurrens, måste det finnas regler som stoppar oseriösa företag på ett effektivt sätt. Konsumenten ska ha möjligheten att göra aktiva val, och onödiga regler eller avtalstider som har som syfte, eller får till följd, att konsumenten blir bunden och därmed förhindrad att göra aktiva val på ett eller annat sätt bör om det är möjligt tas bort.

9 Skärpta regler vid telefonförsäljning

All bra försäljning bygger på att två parter är nöjda med uppgörelsen. Så ser det dock inte alltid ut när det gäller framför allt telefonförsäljning. Lagen om telefonförsäljning har ändrats så att telefonförsäljning till privatpersoner har belagts med ett skriftlighetskrav, på grund av de många problem som funnits med telefonförsäljning. Företagare förväntas ha större resurser för att skydda sig mot oönskad telefonförsäljning, men då glömmer man bort att det finns många småföretagare i

Sverige, som inte har större resurser än en normal privatperson och därmed är lika utsatt. Därför bör krav om ångerrätt och skriftlighetskrav vid telefonförsäljning vara lika för mindre företag, som det är för privatpersoner.

Sverigedemokraterna anser vidare att det är oetiskt att försäljning av lotter och spel om pengar sker genom att telefonförsäljare ringer upp personer och försöker övertala dem att köpa lotter, ofta med löften om hur mycket man kan vinna. Det är även märkligt att det finns särskilda undantag för partiets försäljning av lotter och spel, som möjliggör högst tveksamma upplägg. De lagar som finns ska givetvis gälla även för politiska partier. Lotter och spel ska aldrig säljas på kredit och försäljningen ska inte vara aggressiv.

10 Åtgärder mot bluffakturor

Sverigedemokraterna ser ett växande problem med att oseriösa företag genom olika, mer eller mindre kreativa, sätt utnyttjar marknadsreglerna på ett oärligt sätt. Vi vill därför att en översyn av regelverken görs och där det är uppenbart att man satt i system att utnyttja reglerna bör också straffen var kännbara. Vi vill även se över hur man kan undvika att regelverket, som skapats för handel mellan företag och mellan företag och privatpersoner, utnyttjas av kriminella.

Sverigedemokraterna vill även se över reglerna för förenklat tvistemål, så kallade småmål, så att oseriösa företag inte ska systematiskt undgå rättegångskostnader. Oseriös försäljning ska dessutom i mycket högre utsträckning hanteras av polis och åklagare, snarare än som avtalsbrott i domstol.

11 Åtgärder mot ocker

Ocker är en lag som ska förhindra att en säljare eller kreditgivare utnyttjar en kunds okunskap, utsatthet eller oförmåga att bedöma en vara eller tjänsts kostnad. Det har dock visat sig att ocker väldigt sällan leder till åtal eller straff trots att det bör vara frågan om ocker. Exempel är hantverkare som tagit mycket mer betalt än vad som kan anses rimligt eller gjort större påslag på varor som säljs än vad som är befogat. Numera finns ett räntetak, som ska reglera hur mycket ränta som maximalt är möjligt att ta ut. Dock bör det även fortsättningsvis vara möjligt att ha en ockerlagstiftning, som begränsar möjligheterna att utnyttja personers okunskap eller oförmåga att bedöma riktigheten i kostnader och avtal.

12 Översyn av gode män och förvaltare

Sverigedemokraterna vill se över systemet med gode män och förvaltare. En stor invandring har lett till en överbelastning av det system som vi tidigare har haft. För att lösa situationen tror vi att det kan behövas andra lösningar än att enbart förlita sig till människors goda vilja. Dessutom har det visat sig att systemet ibland utnyttjats av människor som för ekonomisk vinning tagit på sig att vara god man åt betydligt fler än vad som är praktiskt möjligt att hinna med.

Det finns ett stort behov av att inrätta ett nationellt ställföreträdaregister för att kunna kontrollera hur många uppdrag en ställföreträdare har och för vem. Ett sådant register kan också användas för att göra det möjligt att välja bort olämpliga ställföreträdare. Ett nationellt automatiserat register över ställföreträdare skulle, enligt Pensionsmyndigheten, medföra mindre risk för fel i deras handläggning och en högre rättssäkerhet i myndighetsutövningen. Man hänvisar också till att JO framhåller brister i nuvarande hantering av ställföreträdareuppgifter i Försäkringskassans och Pensionsmyndighetens register då de har missat att hantera byte av ställföreträdare. Enligt Pensionsmyndighetens bedömning ska investeringen i registret kunna räknas hem på tre till fyra års sikt, utan hänsyn tagen till mer svårkalkylerade nyttor som ökad rättssäkerhet. Därför bör ett nationellt register snarast införas.

I Riksrevisionens granskning ”Tillsyn av ställföreträdare och överförmyndare – Statens bristande ansvar för samhällets mest utsatta RIR 2017:33” framgår, utöver behovet av ett automatiskt nationellt register, att flera områden både behöver och kan förbättras, så som tillsyn, organisation och överförande av kunskap. Naturligtvis bör Riksrevisionens granskning följas upp genom utredningar hur dessa brister bäst kan åtgärdas i systemet och möjliggöra ett effektivare förfaringsätt.

Mikael Eskilandersson (SD)

Angelica Lundberg (SD)

Roger Hedlund (SD)